

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta – Katedra psychologie

Autor práce: Jan Varga

Název práce: Posuzování věrohodnosti v kontextu znalecké činnosti

Autor posudku: PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

vedoucí práce

Body

V hodnocení využijte slovní vyjádření s respektováním charakteru a zaměření práce. V případně snížení počtu bodů je nutné uvést v slovním zhodnocení důvod. V případně počtu bodů 0 je nutné detailně popsat zásadní nedostatky práce vedoucí k nedoporučení práce. Ve všech případech kromě bodu 1, je hodnocení 0 vylučovacím kritériem (práce je nedoporučena).

0-5

1 Příslušnost názvu práce, aktuálnost problematiky, originalita práce, společenská potřeba práce.

5

Text pojednává o posuzování věrohodnosti výpovědí aktérů soudních sporů. V ČR přibývá počet případů, kdy je potřeba posoudit věrohodnost výpovědi svědka, pachatele či poškozeného. Pro soudce, kteří rozhodují v těchto případech, jsou znalecké posudky velmi důležitým zdrojem informací a tvoří stěžejní podklad ke konečnému rozhodnutí. Kvalita posudků a aktivity soudních znalců, dle předložené práce ale i dle praxe jsou nedostačující. V ČR neexistuje například kontinuální vzdělávání soudních znalců, neexistuje přesně definovaný formát znaleckých posudků či přesně vydefinované metody sloužící k posouzení věrohodnosti výpovědí. Z těchto i dalších důvodů vnímáme předloženou práci jako velmi přínosnou.

2 Úroveň a kvalita teoretické části práce (přehled poznatků). Struktura, relevantnost a posloupnost prezentovaných informací. Samostatnost zpracování, vzhled autora do problematiky, literární krytí.

5

V textu je citováno 56 literárních zdrojů, přičemž více než 70 % jsou zahraniční zdroje. Sledovaná problematika, posuzování věrohodnosti, není v ČR vůbec v hledáčku odborníků natož i zkoumaná a existuje jen velmi malý počet českých literárních zdrojů na toto téma. Autor provedl důkladnou rešerši dostupné literatury a v práci cituje obsahově velmi kvalitní zdroje. Autor píše v první kapitole o několika fenoménech, kterými jsou lež, klam, sugestibilita či falešné vzpomínky, tedy o fenoménech které s věrohodností souvisí. Druhá kapitola je o výzkumných projektech, které se posuzováním věrohodnosti zabývají. Jedná se o kapitolu, která nejlépe vystihuje sledovanou problematiku, protože odborné texty teoretického charakteru k posuzování věrohodnosti chybí. Třetí kapitola je podrobný popis metod, které jsou hlavně v zahraničí využívány k posuzování věrohodnosti výpovědí osob. V poslední, čtvrté, kapitole teoretické části vymezuje znaleckou činnost a praxi v ČR.

- 3 **Kvalita a vhodnost výzkumného designu práce (formulace cílů, výzkumných otázek, hypotéz, metody sběru a zpracování dat). V případě teoretické práce se detailně posuzuje práce s literaturou, literární krytí – rozsah, aktuálnost, přesnost, případná absence klíčových zdrojů, syntéza poznatků a schopnost studenta vyvodit z nich závěry.**

5

Autor si stanovuje adekvátní cíle, které lze shrnout do tří bodů: a) obsahová a formální analýza znaleckých posudků, které byly součástí reálných soudních řízení; b) porovnání výsledků z obsahové analýzy s informacemi z odborné literatury, z výpovědí soudních znalců či z odborných kurzů, které autor navštívil (to poukazuje na zájem o danou problematiku); c) předložení návrhů ke znalecké činnosti pro oblast posuzování věrohodnosti. Na základě těchto cílů si autor stanovil čtyři základní výzkumné otázky, pro úplnost uvádíme jednu z nich: Jaké standardizované metody posuzování věrohodnosti jsou v posudcích používány? Autor se adekvátně vypořádal s velmi složitým získáváním posudků ze soudních spisů, které nejsou běžně přístupné. Analýza dokumentů vychází ze 17 znaleckých posudků, přičemž jakýkoliv další by nepřinesl žádné nové informace, jen by potvrzovaly výsledky, které autor z těchto 17 posudků získal a analyzoval. Metody analýzy, zpracování dat, výsledků a výstupů jsou adekvátní a autor prokazuje schopnost samostatného bádání.

- 4 **Výsledky práce – zpracování a prezentace. Dosažení cílů práce, zodpovězení výzkumných otázek, vyjádření k hypotézám. Diskuse, souhrn a závěry práce. Praktický přínos práce.**

5

Autor předložené znalecké posudky věrohodnosti analyzoval z formálního a obsahového hlediska. Stanovil si vždy základní kategorie, které sledoval, jednalo se například o způsob popsání obecných charakteristik případu, využití diagnostických nástrojů při posuzování věrohodnosti, transparentnost vyšetření nebo způsoby předkládání závěrů z posuzování věrohodnosti. Autor přehledně v kapitole Závěry analýzy (5.9) prezentuje zjištěné kvalitativní výsledky, příkladem může být autorem stanovená otázka: Jaké standardizované metody posuzování věrohodnosti jsou v posudcích používány? Autor poskytuje tuto odpověď: Ani jeden ze zkoumaných posudků transparentně nepoužíval jedinou standardizovanou metodu posuzování věrohodnosti. Předložená magisterská práce obsahuje požadované kapitoly, jakými jsou souhrn, závěr či diskuze, ve které autor podrobně rozebírá přednosti i limity předložené práce a výzkumu. Kriticky zhodnocuje a prezentuje silné a slabé stránky a možné příležitosti v následujících výzkumech této problematiky.

Přidanou hodnotu vidíme v ukázce posouzení věrohodnosti, kterou autor prezentuje a kterou dokládá, že využíváním standardizovaných, propracovaných metod posuzování věrohodnosti, lze dosáhnout adekvátního výsledků, které splňují všechna kritéria „důkazu“ v soudních sporech.

Hlavním a především nepřehlédnutelným výsledkem je velmi nízká kvalita, co do obsahu, tak i do formy, znaleckých posudků věrohodnosti. Neřešená legislativní, edukační, organizační situace v rámci soudních znalců je také zarážející. Chybí kontinuální vzdělávání znalců. Na základě těchto informací zůstává obecná otázka, zda je využívání takto nekvalitních znaleckých posudků v soudních sporech možné a zda se vůbec soudci při rozhodování mohou o tyto posudky opřít.

- 5 **Formální zpracování práce, jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce, dodržení norem pro kvalifikační práce na Katedře psychologie FF.**

4

Práce obsahuje velmi málo formálních chyb: například strana 81 – odrážky mají být odděleny čárkou a za poslední má být tečka; strana 64 různá velikost pomlček.

Provedení práce, členění, jednotlivé kapitoly stejně jako jejich grafické zpracování je v normě. Autor se snažil v celé práci držet jen těch témat, které následně ve výzkumu zkoumá, proto předložený text má jen 88 stran, přičemž limit na magisterskou diplomovou práci je dodržen. Teoretická část tvoří 2/3 předloženého textu (o trochu více, než je požadováno), ale i zde autor plní dílčí cíle svého projektu, například tím, že provedl důkladnou rešerši informací o výzkumných projektech zaměřených na posuzování věrohodnosti anebo podrobný výčet metod využívaných v posuzování věrohodnosti, ani jedno z nich v ČR nemá obdobu.

Celkové zhodnocení práce (v rozsahu max. 300 znaků) - nepovinné:

Autor aktivně konzultoval celý projekt a jeho realizaci s vedoucím práce. Z předloženého textu a i z autorova nasazení, lze vypozařovat zájem o tuto problematiku, které se chce věnovat i ve své budoucí praxi.

Shrňte základní nedostatky současných posudků věrohodnosti. Co je podle vás největším problémem posudků?

Otázky k obhajobě:

Mohou se soudy, respektive soudci opřít o tyto znalecké posudky věrohodnosti při rozhodování soudních procesů?

Jak lze využít Vaše výsledky? Co doporučujete pro nápravu nepřijatelného stavu v oblasti posudků věrohodnosti?

Práce byla zkontrolována v systému STAG theses.cz proti plagiátorství se závěrem:

práce není plagiát

(pouze pro vedoucího práce). Komentář v případě shody více než 5%:

Body celkem

Hodnocení celkem: *Doporučuji práci k obhajobě:*

24

Práci doporučuji k obhajobě

Návrh klasifikace práce: **A**

Datum: 12.12.2014

Podpis: